

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за
освітньо-професійною програмою «Міжнародний банківський бізнес»
на тему:
«Трансформація банківського бізнесу в умовах цифровізації»

Виконавець:

студентка 4 курсу, 3 групи
факультету фінансів та банківської справи
Плотнікова Аріна Олексіївна

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., доцент
Жердецька Лілія Вікторівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми зумовлена необхідністю подальших досліджень щодо оцінювання впливу цифрової трансформації на банківський бізнес.

Мета дослідження: теоретичне узагальнення, яке полягає у розгляді сутності поняття «цифровізація» та виокремлення переваг і загроз, які несе цифрова трансформація банківського бізнесу, та запропонування рекомендацій щодо покращення функціонування банківських установ та задоволення клієнтських очікувань в умовах цифрової економіки.

Завдання дослідження:

- обґрунтувати категорію «цифровізація» через визначення наукових підходів;
- визначено основні чинники впливу та передумови, цифрової трансформації банківського бізнесу в Україні;
- визначити нормативно-правові документи, що регламентують діяльність банків із застосуванням цифрових технологій;
- надати оцінку впливу цифрових технологій на банківські продукти та послуги;
- надати визначення «цифровому банку» та надати оцінку ефективності їх функціонування в Україні;
- ознайомитися з міжнародним досвідом цифрової трансформації банківського бізнесу;
- сформулювати рекомендації щодо поліпшення діяльності банківського бізнесу в умовах цифровізації економіки.

Об'єкт дослідження: процеси цифрового перетворення в банківського бізнесу.

Предмет дослідження: є економіко-технологічні, організаційні та правові особливості інноваційних перетворень у банківському бізнесі в умовах цифровізації.

Методи дослідження: сукупність загальнонаукових і спеціальних

методів дослідження, а саме: узагальнення та систематизація; угруповання і класифікація; наукова абстракція, індукція, дедукція, аналіз і синтез; історичний і генетичний; табличний і графічний (для представлення результатів дослідження).

Інформаційна база дослідження: дослідження українських та зарубіжних науковців, законодавчі та нормативно-правові акти України, статистичні дані Національного банку України, офіційні Інтернет-сайти, опубліковані результати досліджень вчених, фахова література й періодичні видання.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (128 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок. Основний зміст викладено на 72 сторінках. Робота містить 6 таблиць, 9 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи **«Теоретичні аспекти цифровізації банківської системи.»** досліджено різноманітні підходи до трактування поняття «цифровізація», перелічено основні чинники та передумови цифрової трансформації банківського бізнесу в Україні, досліджено законодавчу базу для регулювання банківської діяльності в умовах цифровізації. За результатами проведеного дослідження у першому розділі зроблені наступні висновки: цифрова трансформація України відкриває широкі можливості для економічного зростання та покращення життя населення; систематизувавши різні підходи можна констатувати, що цифровізація являє собою корінні перетворення, що знаходять вираження в глибокому проникненні цифрових технологій у бізнес-процеси, змінюючи моделі споживання та виробництва, видозмінюючи бізнес-моделі; встановлено, що, цифрова трансформація вимагає також нових стратегій регулювання та державного нагляду.

У другому розділі «Оцінка впливу цифровізації на банківський бізнес» проведено аналітичний огляд основних цифрових технологій, що застосовуються в банківському секторі, оцінено впровадження цифрових інновацій в банках України та охарактеризовано цифровий банк як нову модель банківського бізнесу. В даному розділі розкрито питання впливу цифрової трансформації України на функціонування банків України. За результатами дослідження встановлено, що вітчизняні банки активно використовують інноваційні технології для вирішення бек-офісних завдань, налагодження логістики, автоматизації рутинних процесів, підвищення безпеки та оптимізації процесів. Також можна констатувати, що існує чотири основні моделі функціонування необанків, проте наразі в Україні не існує повноцінних цифрових банків як самостійних банківських установ.

У третьому розділі «Цифрова трансформація банківського бізнесу: стан та перспективи розвитку» досліджено міжнародний досвід цифрової трансформації банківського бізнесу та використання інноваційних технологій у банківській діяльності, а також виокремлено перспективи розвитку цифрової трансформації банківського бізнесу в Україні. Дослідивши зарубіжний досвід цифрової трансформації, можна стверджувати, що зарубіжні банки активно використовують ще нові для українського ринку банківських послуг технології, зокрема біометрію, штучний інтелект, блокчейн, а іноді навіть доповнену (AR) і віртуальну (VR) реальність. Також проаналізувавши переваги та ризики цифрової трансформації банківського бізнесу в Україні та світі, можна наголосити, що цифровізація крім очевидних переваг може нести в собі певні ризики та загрози, зокрема посилити технологічний ризик, актуалізувати потребу в кваліфікованих кадрах та загострити питання конфіденційності та цілісності інформації. Крім того у розділі проводиться моделювання впливу цифровізації на прибутковість банківського бізнесу завдяки якому можна стверджувати, що окремі показники цифровізації чинять статистичний вплив на прибутковість банків.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. На основі аналізу теоретичних напрацювань було наведено узагальнення поняття «цифровізація», яке є набагато ширшим ніж просто перехід до цифрових ресурсів замість аналогових або фізичних. Глибинна сутність цифровізації полягає в впровадженні сучасних технологій в бізнес-процеси компанії.
2. Найбільш суттєвим чинником успішної цифрової трансформації вважається поширення і доступність мережі Інтернет, а також потенціал ІТ-компаній, роль спільнот, участь у міжнародних програмах та проєктах, державні програми та діяльність регулюючих органів, довіра суспільства до нових технологій, рівень конкуренції на ринку, обсяг інвестицій, наявність освітніх інституцій, розвиток системи забезпечення інтелектуальних прав тощо. До факторів, що гальмують цифрову трансформацію банківського сектору України можна віднести: незначне фінансування наукових досліджень, неефективна організація наукової сфери, а також проблеми із захистом інтелектуальної власності та брак інвестицій.
3. Для регулювання використання інновацій в банківській сфері було ухвалено низку Законів України: «Про інформацію», «Про науково-технічну інформацію», «Про концепцію Національної програми інформатизації», «Про електронні документи та електронний обіг», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про електронні довірчі послуги», «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» тощо. В свою чергу, Національним банком України було запроваджено «Правила системи електронних платежів Національного банку України».

4. Було систематизовано та досліджено основні технології та інновації, що використовуються у банківському бізнесі, а саме: інтернет та мобільний банкінг, віртуальні картки, мобільні гаманці, хмарні технології, чат-боти та віртуальні асистенти тощо. Встановлено, що цифровізація посприяла зародженню нової галузі економіки – галузі фінансових технологій.
5. В результаті дослідження було встановлено, що українські банки надають майже всі сучасні інноваційні послуги, а українці активно переходять до онлайн-банкінгу, а половина українців готові повністю перейти у диджитал-банкінг. Більш того, при виборі банківської установи українці звертають особливу увагу на наявність мобільного застосунку та веб-версії інтернет-банкінгу. Авторкою було порівняно функціональні можливості мобільних застосунків популярних вітчизняних банків. За результатами порівняння найбільшу кількість балів отримали АТ «Універсал Банк» (монобанк), АТ «А-банк», АТ «Сенс банк» та АТ «Приват банк».
6. В кваліфікаційній роботі було наведено визначення поняття «необанки», виокремлено їх переваги перед традиційними банками, описано історію становлення необанкінгу. Було встановлено, що найбільша кількість необанків сконцентрована в Європі та наведено динаміку їх кількості впродовж 2015-2021 рр. В роботі було наведено та описано 4 основні моделі функціонування банків у смартфоні. Наразі на вітчизняному ринку банківських послуг наявно 7 необанків, проте вони не є самостійними установами, а працюють на ліцензії банка-партнера. Авторкою стверджується, що для розвитку ринку необанківських послуг необхідно розробити відповідну законодавчу базу для регулювання роботи віртуальних банків.
7. Було проаналізовано світовий досвід щодо цифрової трансформації банківського бізнесу. В дослідженні стверджується, що зарубіжні банки активніше впроваджують новітні технології у банківське обслуговування,

зокрема технології біометрії, штучного інтелекту, машинного навчання та віртуальної або доповненої реальності.

8. В дослідженні було наведено ряд недоліків та ризиків пов'язаних з використанням цифрових технологій у банківському бізнесі, зокрема вразливість перед кібер-атаками та залежність від безперебійності електропостачання та мережі Інтернет. Проте, авторка стверджує, переваги впровадження інновацій в банківський сектор переважають над ризиками, адже інновації покращують клієнтський досвід, сприяють підвищенню безпеки, оптимізують процеси, нівелюють ризик людського фактору.
9. У роботі були надані рекомендації щодо покращення процесу цифровізації банківського бізнесу в Україні, а саме: удосконалення законодавства, залучення іноземних інвестицій, розвиток цифрової платіжної інфраструктури, стимулювання бізнесу до використання цифрових інструментів та рішень, проведення інформаційних кампаній для населення тощо.
10. Побудова економіко-математичної моделі демонструє, що статистично значущими показниками цифровізації для виявлення впливу цифровізації на прибутковість банківського бізнесу виявились лише SimilarWeb Traffic та SimilarWeb Category Rank.

